

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82492,Grotowski-Marian.html>
2021-12-09, 08:21

Grotowski Marian

GROTOWSKI Marian (8 IX 1882, Rawa Mazowiecka – 28 I 1951, Łódź), fizyk. Syn Józefa, rejenta, i Konstancji Bardzkiej.

Ukończył III Gimnazjum w Warszawie i w 1901 wstąpił na wydział matematyczno-fizyczny Cesarskiego Uniw. Warszawskiego, skąd został w 1904 wydany podczas strajku. Na dalsze studia udał się do Fryburga w Szwajcarii. Zajmował się tam zjawiskiem fotoelektrycznym i fosforescencją. Był także asystentem w Katedrze Fizyki Doświadczalnej. W 1909 uzyskał stopień doktora na podstawie rozprawy *L'effet photoelectrique et la phosphorescence*, opublikowanej w Paryżu w 1910.

Po powrocie do Warszawy G. wykładał fizykę najpierw w szkole średniej, a następnie od 1911 w Tow. Kursów Naukowych, jedynej w tym czasie polskiej uczelni wyższej w Warszawie. Opracował wtedy obszerną część, dotyczącą historii badań ciepła, dwutomowego dzieła zbiorowego *Z dziejów rozwoju fizyki* (Warszawa 1913). Drugie, rozszerzone wydanie tej pracy ukazało się w 1932. W 1915 z inicjatywy G. powstał wydział fizyczno-matematyczny Tow. Kursów Naukowych.

Po wskrzeszeniu polskich uczelni w Warszawie G. wykładał 1916/17 fizykę teoretyczną na UW oraz fizykę doświadczalną dla studentów wydziałów elektrotechnicznego i mechanicznego PW. W 1916–22 był zastępcą profesora na tych wydziałach. Po przekształceniu się w 1919 Tow. Kursów Naukowych w Wolną Wszechnicę Polską G. objął tam stanowisko profesora fizyki doświadczalnej i zajmował je do 1939. Od 1932 był równocześnie profesorem w łódzkiej filii Wszechnicy.

Badania G. dotyczyły wpływu grubości strugi barwnej na powstanie ruchu burzliwego (1921) oraz zjawisk

powstających przy elektrycznym osadzaniu się dymów (badania te, rozwinięcie prac O. Lodge'a i innych, prowadził G. w Inst. Gazowym w Warszawie). Opracował kilka typów filtrów cylindrycznych o jednym ostrzu środkowym, przeprowadził pomiary kłaczkowania i osadzania się różnych dymów w zależności od rozmiarów geometrycznych oraz napięć. Wyniki okazały się zgodne z jego obliczeniami teoretycznymi. Dokumentacja tych badań uległa zniszczeniu podczas II wojny światowej.

W IV 1945 G. otrzymał nominację na profesora fizyki doświadczalnej w powstającym Uniw. Łódzkim. Na tym stanowisku pozostał do końca życia. Brał czynny udział w organizacji uczelni i pełnił przez rok funkcję prorektora.

G. napisał doskonały kilkutomowy podręcznik fizyki: t. 1 *Mechanika i ciepło*, t. 2 *Ruch w ośrodkach sprężystych. Elektryczność i magnetyzm*, t. 3 *Optyka*, a ponadto znakomitą trzyczęściową monografię o I. Newtonie (1932) oraz kilka książek popularnonaukowych. Był jednym z założycieli Tow. Fizycznego w Warszawie (1919), a także członkiem założycielem Polskiego Tow. Fizycznego, które powstało w IV 1920. W jego pierwszym zarządzie G. pełnił funkcję sekretarza.

PSB (A. Zawadzki).

A. Zawadzki: *Ś.p. prof. dr Marian Grotowski, „Postępy Fizyki”* 1951, t. 2, z. 1-3.

Andrzej Kajetan wróblewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)